

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم:

بدینوسیله گزارش جلسه چهارصد و پانزدهم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۶ مشتمل بر بررسی یک لایحه ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور: لایحه پیشگیری از وقوع جرم

ماده ۲: در اجراء بند (۵) اصل یکصد و پنجاه و ششم ...

(بررسی): اولاً ماده مذکور خلاف اصل ۱۵۶ قانون اساسی دانسته شد. (ع رأی از ۹ رأی)

توضیح اینکه بر اساس صدر اصل ۱۵۶ قانون اساسی قوه قضائیه قوه‌ای مستقل می‌باشد و بر اساس بند ۵ اصل مذکور، قوه قضائیه باید اقدامات مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین را انجام دهد لکن معنای این مطالب این نیست که قوه قضائیه بر اساس مصالح هر کاری بتواند انجام دهد و مثلاً لایحه‌ای به مجلس ارسال نموده و بر اساس آن و به موجب قانون شورائی به نام شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم تشکیل شود.

و به عبارت دیگر معنای استقلال قوه قضائیه این نیست که رئیس آن بتواند تقاضای تصویب قانونی را بنماید که آن قانون خلاف قانون اساسی باشد بلکه مثلاً می‌تواند لایحه‌ای را ارسال نماید که بر اساس آن رئیس قوه قضائیه موظف شود که شورائی کدائی را تشکیل دهد نه اینکه بر اساس خود قانون مصوب مجلس شورا تشکیل شود و در واقع مجلس شورا را تشکیل دهد.

ان قلت: بالاخره پیشگیری از جرم قانون می‌خواهد و در واقع مجلس به خواست رئیس قوه قضائیه لباس قانونی پوشانده است و لایحه‌ای ارسالی توسط قوه قضائیه را تصویب نموده است و با توجه به اینکه اکثر اعضا آن از قوه قضائیه می‌باشند مشکلی در استقلال قوه قضائیه نیست.

قلت: اصل این مطلب که مفاد قانون مصوب خواسته رئیس قوه قضائیه است مسلم است الا اینکه اشکال در این مسئله است که رئیس قوه قضائیه نمی‌تواند اراده‌ای خلاف قانون اساسی بنماید و به مقتضای این ماده، شورای مذکور بر اساس این قانون خودبخود تشکیل می‌شود نه اینکه رئیس قوه قضائیه آن را تشکیل دهد و این مطلب خلاف صدر اصل ۱۵۶ می‌باشد. و در واقع قوه قضائیه به دست خود، استقلال خود را سلب می‌کند.

ان قلت: وجود افراد غیرقضائی در این شورا موجب دخالت در امور قضائی از خارج از قوه مذکور شده و استقلال قوه قضائیه را از بین می‌برد.

قلت: جمیع اعضاء تشکیل‌دهنده شورای مذکور به پیشنهاد رئیس قوه قضائیه بوده و اکثر اعضاء مذکور از افراد قوه قضائیه می‌باشد و وجود افراد غیر قضائی در این شورا به خاطر پیشبرد اهداف در نظر گرفته شده از تشکیل این شورا (پیشگیری از وقوع جرم) می‌باشد: اما درعین حال اصل ایراد خلاف اصل ۱۵۶ بودن مصوبه رفع نمی‌شود.

ثانیاً: ماده مذکور خلاف اصل ۱۵۸ قانون اساسی دانسته شد. (۵ رأی از ۹ رأی) زیرا این شورا جزء تشکیلات دادگستری است و به صراحت اصل ۱۵۸ ایجاد تشکیلات در دادگستری از وظایف مختص به رئیس قوه قضائیه است.

ثالثاً: از نظر خدشه به استقلال قوه قضائیه، خلاف اصل ۵۷ قانون اساسی دانسته شد. (۵ رأی از ۹ رأی)

زیرا به حکم این اصل انجام مسؤولیت‌های قوه قضائیه بر عهده رئیس آن قوه است و چون بند ۵ مذکور هم از وظائف قوه قضائیه است بنابراین ایجاد شورای فوق هم باید توسط رئیس قوه قضائیه باشد و ایجاد آن توسط مجلس شورای اسلامی خلاف این اصل است.

.. شماره: ... ۸۷/ف/۱۶۱
 .. تاریخ: ... ۱۳۸۸/۲/۳۰
 .. پیوست: صلوات

همچنین نظر یکی از اعضاء این بود که الزام معاون اول رئیس جمهور به شرکت در این شورا دخالت در امور مجریه بوده و لذا خلاف اصل ۵۷ می باشد.

ماده ۳: وظائف شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم ...

بررسی: ۱- بند ۲ این ماده خلاف اصل ۱۳۸ قانون اساسی دانسته شد. (۵ رأی از ۱ رأی)

توضیح اینکه شورای مذکور حق تدوین آیین نامه را ندارد و آیین نامه اجرائی قوانین بر اساس اصل ۱۳۸ مختص به هیئت وزیران یا چند وزیر است و قاعدتاً در امور قضائی از وظائف رئیس قوه قضائیه توسط او تدوین می شود بنابراین این بند خلاف اصل ۱۳۸ و یا خلاف اصل ۱۵۸ می باشد.

۲- به همین بیان لازم الاجرا بودن بندهای مختلف دیگر این ماده برای قوه مجریه و قوه قضائیه - به حکم تبصره ۱ این ماده - مخالف اصول مختلف قانون اساسی می باشد. (۶ رأی از ۱ رأی)

ماده ۳، تبصره ۲: دولت موظف است هر ساله ...

بررسی: اگر در اصل لایحه تقدیمی توسط دولت نباشد خلاف اصل ۷۵ می باشد.

توضیح اینکه در این جلسه تا پایان این تبصره بحث شد.

دوام توفیقات حضرت عالی را از درگاه ایزد متعال مسئلت دارم.

سید حسن طاهری خرم آبادی

رئیس مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان